A°. 1829. № 37.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 26 Maart.

FRANKFORT, den 22sten Maart.

Bij dagorders van den 27sten Februarij, uit het hoofdkwartier van Jassij, is aan de Russische troepen kennis gegeven van de aftreding van den generaal-veldmaarschalk graaf *Wittgenstein*, als opperbevelhebber der tweede armee, en van de aanvaarding van dezen post door den generaal *Diebitsch*.

— Den 11den dezer zijn weder twee kardinalen te Rome aangekomen, van welke de een is de 93jarige grijsaard *Firrao*, de oudste van het geheele collegie. De Fransche kardinalen *la Fare*, *Croij* en *Clermont-Tonnerre* werden nog verwacht.

PARYS, den 21sten Maart.

In de kamer der afgevaardigden is gedurende deze sessie de meerderheid weder dan eens op de regter, dan op de linker zijde geweest, naar mate een aantal leden, die in de centrums gezeten zijn, zich nu eens op deze, dan op die zijde voegden. In de zitting van den 19den heeft zich de meerderheid voor het eerst gevormd uit de leden die op de linker zijde (de liberalen) en die op de uiterst regter zijde (de ultra-roijalisten) gezeten zijn. Het gold de vraag: over welke van de beide ontwerpen van wet, dat over de departementale of dat over de gemeentelijke organisatie, het eerst zoude beraadslaagd worden. De commissie tot onderzoek heeft voor het ontwerp der departementale organisatie de gewigtige verandering voorgeslagen, dat alle stemgeregtigden tot de benoeming van afgevaardigden, ook regt zullen hebben tot de verkiezing van de leden der departementale raden, en de benoeming van deze leden dus niet enkel door de groote grondbezitters zal geschieden, gelijk bij het ministeriele ontwerp is bedoeld. Hiermede en zoo het schijnt geheel met de ontwerpen kan de regter zijde zich niet vereenigen, en door de beraadslaging over de organisatie van de gemeente-besturen het eerst aan de orde van den dag te stellen, heeft zij het ontwerp over de departementale organisatie willen verschuiven, en de aanneming van beide de ontwerpen tegenwerken. De uiterst regter zijde heeft zich in dit geval van haar [illegible], dat ook met de voorgeslagene verandering der commissie niet instemt, in verlegenheid te brengen.

Gisteren heeft men in de Kamer weder eene andere meerderheid gehad. Er was te beslissen of het monopolie van den tabak voor nog zes of minder jaren zou vastgesteld worden. De geheele regter zijde en eenige leden van de uiterst linker zijde hebben voor het zesjarig monopolie gestemd, de overige leden voor eenen korteren tijd.

— Berigten uit Lissabon van den 7den dezer melden, dat don *Miguel*, weinig dagen na het ontvangen der tijding, dat de Engelschen de uitgewekene Portugezen van Terceira verdreven hadden, weder schavotten heeft laten oprigten. Een oud generaal, een kolonel en onderscheiden officieren zijn opgehangen geworden. Daarna heeft men hunne hoofden afgehouwen en voor het volk ten toon gesteld.

BRUSSEL, den 22sten Maart.

In de antwoorden van het Gouvernement op de aanmerkingen van de afdeelingen der Tweede Kamer van de Staten-Generaal op de tienjarige begrooting, leest men het volgende:

Omtrent de Marechaussée.

Eenige hebben de algemeen-making der Maréchaussée over de noordelijke gewesten voorgeslagen; ook dat object is sedert lang het voorwerp van 's gouvernements onderzoek. De nuttigheid dier uitbreiding wordt niet tegengesproken; maar men zoude zich bedriegen, indien men meende, dat dezelve niet dan weinig beduidende uitgaven zoude ten gevolge hebben.

Eene naauwlijks voldoende vermeerdering ten dezen alleen voor de grensprovincien, meestal uit Maréchaussée te voet bestaande, is bevonden de som van *f* 400,000 verre te boven gaan.

Men behoort op het oog te houden, dat in die provincien, welke met vele wateren doorsneden zijn, de dienst der Maréchaussée te paard van weinig nut zoude zijn, en dus, in allen gevalle door zoodanig wapen te voet zoude behooren vervangen te worden.

Omtrent de Districts-Commissarissen.

De door verschillende sectien gevraagde suppressie der districts-commissarissen zal in bijzondere overweging worden genomen, en ten gevolge daarvan, zal het bedrag voor hunne traktementen en abonnementen van deze begrooting worden afgevoerd, en provisioneel op de eenjarige begrooting worden overgebragt.

Omtrent het Collegium Philosophicum.

Het doel van het gouvernement met het stichten van het collegium philosophicum was, om eene algemeene inrigting daar te stellen, die open zoude staan voor al de jonge Nederlanders, welke den roomsch katholijken geestelijken staat zouden wenschen te omhelzen, ten einde er hunne voorbereidende studien te voleinden en te volmaken, alvorens zich aan de godgeleerdheid, welke in de bisschoppelijke seminarien onderwezen wordt, over te geven.

Deze voorbereidende opvoeding, welke ook ten tijde van *Maria-Theresia* aan de universiteit te Leuven bestond, is onontbeerlijk voorgekomen voor de meeste jonge geestelijken, die, uit de lagere standen der maatschappij afkomstig, nergens dan in eene soortgelijke inrigting eene menigte van kundigheden kunnen opdoen, welke hedendaags aan de hoogere klasse der maatschappij gemeen zijn, en om welke reden zelve het van het hoogste belang is, dat zij daaraan niet onkundig blijven.

Het collegium philosophicum, zoo als het in 1825 is daargesteld, heeft echtans niet het doel bereikt, hetwelk het gouvernement zich had voorgesteld.

Een zeker miscrediet heeft zich niet over het collegium zelve, maar over zijnen vorm en over zijne wijze van organisatie verspreid.

Het gouvernement zal zich met de geestelijke overheid verstaan, ten einde deze inrigting volledig in overeenstemming te brengen met de behoeften, waaraan zij moet voldoen en om haar aldus den noodzakelijken graad van duurzaamheid en nuttigheid te geven.

Door de veranderingen zelve, welke het collegium philosophicum staat te ondergaan, zal het op duurzame en vaste gronden gevestigd worden en het zal zonder twijfel van dag tot dag al drukker en drukker bezocht worden.

Omtrent de 22ste afdeeling der begrooting.

Deze afdeeling bevat de uitgaven der vijf tegenwoordige bisdommen in de zuidelijke provincien, en de drie nieuwe, die, overeenkomstig het verdrag, met het hof van Rome op den 18den Junij 1827 gesloten, opgerigt moeten worden.

De kosten, bestaande in het traktement van den aartsbisschop en van de bisschoppen, reis- en secretariaats-kosten, derzelve, traktementen der vicarissen-generaal, van de kanunniken, van de directeur en professoren der seminarien, de beursen en halve-beurzen en het onderhoud van de bisschoppelijke paleizen.

De kosten zijn geraamd als volgt:

Voor het aartsbisdom van Mechelen	*f*	47,550.50
En voor de onderhoorige bisdommen van Luik	«	28,100.00
Namen	«	29,185.00
Doornik	«	28,100.00
Gent	«	30,110.00
Brugge	«	28,850.00
Amsterdam	«	32,850.00
's Hertogenbosch	«	28,850.00
	f	253,595.50

Van den 23sten Maart.

Het nieuwe ontwerp van wet, bestemd om de wetten van 1815 en 1818 te vervangen, is vervat in de navolgende 6 artikelen:

« Art. 1. Buiten de bepalingen van art. 60 van het straf wetboek, en voor alle de niet bepaaldelijk bij dat wetboek voorziene gevallen, zullen beschouwd worden als *medepligtigen* van alle misdaden of overtredingen degenen, die, hetzij door uitgesprokene redevoeringen in openbare plaatsen voor eene vereeniging van personen, hetzij door aangeplakte biljetten, hetzij door gedrukte en verkochte of uitgedeelde geschriften, de burgers zullen hebben aangezet om dezelve te bedrijven.

Deze bepaling zal insgelijks van toepassing zijn wanneer de aanhitsing slechts door eene poging tot misdaad of overtreding gevolgd zij, overeenkomstig de artikelen 2 en 3 van het straf-wetboek.

De aanhitsing, welke van geenerlei uitwerksel zal achtervolgd zijn, zal worden gestraft met eene boete van 50 tot 100 gulden, en, in geval van verzwarende omstandigheden, met eene gevangenis, welke geene zes maanden zal kunnen te boven gaan.

2. De artikelen 222 en 224 van het straf-wetboek zijn toepasselijk op beleedigingen, aangedaan door gedrukte of ongedrukte geschriften.

3. De bepalingen der artikelen 367 en volgende tot en met 375 ingesloten van het straf-wetboek, zijn insgelijks toepasselijk op de overtredingen van laster en hoon, begaan jegens de openbare autoriteiten of ligchamen, zamengesteld uit verschillende personen, ofschoon ook geen derzelve met name is aangewezen geworden.

4. De bepalingen der artikelen 2 en 3 van de tegenwoordige wet zullen geen inbreuk kunnen maken op het regt van behandeling en beoordeeling der daden van de openbare autoriteiten.

5. De beschuldigde van eene overtreding van beleediging, van laster, van hoon of van de bij de laatste zinsnede van art. 1 der tegenwoordige wet vermelde aanhitsing, begaan door middel van de drukpers, zal niet in regten kunnen worden betrokken door eene regtstreeksche dagvaarding op de audientie en zonder eene voorafgaande instructie en verzending; indien de beschuldigde in het koningrijk woonachtig is, zal de regter tegen hem slechts een bevel ter verschijning kunnen uitvaardigen, hetwelk in een bevel ter medebrenging zal worden veranderd indien hij in gebreke blijft om te verschijnen. De gevangenneming van den beschuldigde zal nimmer voor zijne veroordeeling plaats hebben.

6. De wet van 10 April 1815, het besluit van den 20sten derzelfde maand, en de wet van 6 Maart 1818 worden afgeschaft.

ARNHEM, den 25sten Maart.

De *Catholique des Pays-Bas* maakt, in № 67, als redacteur van onze Courant bekend eenen der Hervormde predikanten van deze [illegible] die aldaar met name wordt genoemd. Dit gerucht, ook elders [illegible] verklaren wij *ontbloot te zijn van allen grond*. Die predikant is [illegible] met de redactie van ons dagblad belast geweest, noch voor het *geheel*, noch voor eenig *gedeelte*, en staat, tot op den huidigen dag, tot onze onderneming in geenerlei betrekking, noch heeft bij dezelve eenig belang hoegenaamd.

Indien de schrijver van den *Argus* op hetzelfde gerucht afging, toen hij onze redactie *eerwaardig* noemde, vreezen wij, dat hij, nu beter ingelicht, ons, voor het vervolg, den ons vleijenden eernaam zal onthouden.

Mengelwerk.

STATEN-GENERAAL.

(*Tweede Kamer.*)

Hoedanig men ook oordeele over den toon van sommige advisen, ter zake der petitien uitgebragt, en over de aanleiding, welke kon bestaan voor dien toon: het komt ons zeker voor, dat, wie, zonder hartstogt, den gang der beraadslagingen nagaat, daarin moet waarnemen eene afwijking van de bij de Kamer gebruikelijke orde. De commissie tot de petitien adviseerde tot het nederleggen der verzoekschriften ter griffie; doch met deze ongewone bijvoeging, dat zij het *aan de Kamer overliet, om te beslissen of deze rekesten zullen zijn een voorwerp van mededeeling aan het gouvernement.* Op welke wijze moet nu de Kamer tot die beslissing komen? Volgens de bestaande orde van raadpleging, door de vraag aan de sectien voor te leggen, door deze te laten onderzoeken, en *daarna*, in openbare zitting te bediscutieren. Dit, intusschen, heeft geen plaats gehad. Dadelijk na het uitbrengen van het rapport, heeft de heer DE BROUCKÈRE het woord opgevat, ten betooge, dat de verzoeken aan het gouvernement moesten worden medegedeeld; daarop hebben andere leden het woord gevoerd tot ondersteuning en bestrijding van dit gevoelen, en men is aan het beraadslagen in *openbare vergadering* gebleven, zonder dat de beraadslaging *in de afdeelingen* is voorafgegaan. Men vraagt, niet zonder reden, hoe dit heeft kunnen plaats hebben? Aan welke oorzaak men het ook moge toeschrijven, het komt ons voor anders te zijn dan het behoorde, en het betoog, hierover gevoerd door den heer SYPKENS, schijnt ons toe, zoo waar en onwederleggelijk te zijn, dat wij ons niet genoeg verwonderen kunnen, dat hetzelve geenen meerderen indruk heeft te wege gebragt. Het is toch niet tegen te spreken wat die heer gezegd heeft: « zoodanige vorm van raadpleging (als nu gevolgd is) is strijdig « met de grondwet, die op alle voorstellen een voorafgaand onderzoek « in de sectien nadrukkelijk voorschrift, alvorens de kamer een besluit « nemen mag. De Kamer moet over hare eigene voorstellen dezelfde « vormen in acht nemen als over de voorstellen van het Gouvernement, « volgens het duidelijk voorschrift van art. 114 der grondwet.»

Het einde van het bewandelen van dezen vreemden weg is geweest een besluit, dat de verzoekschriften ter griffie zullen worden neergelegd, en dat *mededeeling nopens dezelve zal geschieden aan het gouvernement.* In welke termen die mededeeling zal vervat zijn? en langs welken weg deze zal plaats hebben? — weten wij nog niet, en ten dezen zullen wij, zonder ons gissingen te veroorlooven, alleen zeggen, dat wij naar het éene even zoo nieuwsgierig zijn als naar het andere, vermits wij in elke manier en wijze, welke zich hier laat denken, zwarigheden zien, met welke wij niet uit de voeten kunnen. Dezelfde heer SYPKENS heeft, ook ten deze, een betoog gevoerd, van hetwelk men de juistheid, zoo wij gissen, eerst dan zal inzien, als het op de uitvoering van het genomen besluit aankomt. Ook ten deze wachten wij den verderen loop der zaak, vol verwachting, af.

Ondertusschen bestaat hier iets, hetwelk wij achten van groot belang te zijn en dat weldra gevolgen kan opleveren, door welke deze zaak nog eens geheel van loop kan veranderen. Indien wij toch de uitgebragte advisen wel begrepen hebben, zoo is het zeker, dat de meerderheid der Kamer, hoezeer uitkomende op hetzelfde punt en dus zamenstemmende tot het doen van mededeeling aan het gouvernement, echter, overigens, het over de onderwerpen der petitien, en dus over de zaken, welke men aan het gouvernement zal mededeelen, niets minder dan eens is. Er zijn in die meerderheid leden, die de mededeeling verlangen, kennelijk, omdat zij het gegronde der petitien erkennen, en, door de mededeeling, aan dezelve meer gewigt willen bijzetten. Er zijn andere leden, die volstrekt van geene *adhaesie* hebben willen hooren; maar alleen zonder *adhaesie* kennisgeving hebben verlangd en in dien geest is ook de concept missive van de heeren LE HON en CORVER HOOFT gesteld. Nog andere leden zijn er, die gemeend hebben, dat de geheele mededeeling kon geschieden bij officieuse mededeeling, door den president, mondeling aan Zijne Majesteit te doen. Deze allen waren het eens alleen op het éene punt van *mededeeling;* niet op het punt der wijze *hoe.* Zal het verwondering kunnen baren, zoo men hen ziet uit elkanderen loopen als het op het kiezen van eene der voorgestelde wijzen aankomt? Wij zullen zien.

In afwachting der toekomst alleen deze vraag: Is mededeeling, *zonder adhaesie*, geene contradictie? Men houdt de verzoeken voor *gegrond* of voor *ongegrond.* In het eerste geval, — en gesteld, dat de Kamer er zich mede bemoeijen kan, — mag men de *adhaesie* niet weigeren. In het laatste geval kan men geene *adhaesie* verleenen; maar ook *dan* komt er geene mededeeling te pas: want wat is ongerijmd, zoo het *dit* niet is, dat men aan het gouvernement gaat mededeelen, wat men vermeent niet te kunnen appuijeren? Daarom komt het ons voor, dat alle *mededeeling*, facto, *adhaesie* is, en door het gouvernement niet anders dan als zoodanig aangemerkt kan worden: en wij kunnen ons niet genoeg verwonderen, dat er leden geweest zijn, die hier eenen middelweg hebben gezocht tusschen de twee uitersten, — *mededeelen* en *deponeren ter griffie*, zonder meer, — welke hier volstrekt *niet bestaat*, noch naar den aard der zaak bestaan *kan;* en waarvan het natuurlijk gevolg is, dat zij eindigen met te *doen* hetgene zij niet doen *willen.*

VOORSTEL VAN VERANDERINGEN, IN DE WET VAN 18 APRIL 1827 OP DE REGTERLYKE ORGANISATIE.

Over dit voorstel van de heeren BARTHELEMY, DONKER CURTIUS, SCHONEVELD en VAN CROMBRUGHE is reeds veel gezegd. In dat alles, voor zoo verre het ons onder de oogen is gekomen (want welke lediglooper vindt tijds genoeg om al de dagbladen en tijdschriften te lezen, welke onze vaderlandsche drukpersen tegenwoordig voortbrengen?) hebben wij tot nog toe vruchteloos naar eene enkele opmerking gezocht, betreffende zeker punt, hetwelk ons van het hoogste gewigt voorkomt, doch aan de aandacht van deze heeren voorstellers schijnt ontsnapt te zijn; waarover zij, naar ons inzien, onzen hoogsten lof, maar te gelijker tijd onze berisping en teregtwijzing verdienen. Wij bedoelen de bepaling, in art. 18 van het voostel voorkomende, omtrent DE ADVOCATEN.

Bij het ontwerpen van de wet van 18 April 1827, was het niet zonder opzet, dat de opsteller de Advocaten geheel op den achtergrond stelde, en onder eenen hoop van eed-formulieren, costumen van regterlijke ambtenaren, roosters van afwisseling en afwezigheid dezer ambtenaren en eene menigte van andere reglementen, als het ware begroef, om dezelve aan de aandacht der wetgevende vergaderingen te onttrekken: en de minister, welke de luchtige en kluchtige redevoering ter aanprijzing van die voorgestelde wet uitsprak, nam gaarne de verdediging van dat artikel op zich, omdat hij zich reeds bij voorraad verheugde in het vooruitzigt, van over het vervolg die lastige orde der advocaten, door *doelmatige* reglementen, uit zijne *constitutioneele* pen gevloeid, aan banden te zullen kunnen leggen en met beter gevolg te beteugelen, dan zijne proeve, op zeven advocaten te *Brussel* genomen, vroeger gelukt was.

Maar de helderziende staatsman en geoefende redenaar begreep zeer goed, dat geene andere oratorische figuur, dan een *altum silentium* ter bevordering van het aannemen van die bepaling moest worden besteed; vermits de minste vermelding van — zelfs maar zinspeling op dezelve — het verstoppings-werkje zoude hebben verraden, en daardoor het geheele, wel doordachte plan des opstellers verijdeld. Het was zekerlijk daarom, dat Zijne Exc. van dit punt geen woord repte.

In dit dagblad beproefden wij het wel de aandacht der vertegenwoordigers van het volk op die bepaling te vestigen, en de benaauwde advocaten van onder dien sneeuwval op te delven: maar te vergeefs. Er waren toen zoo vele andere hoogstgewigtige onderwerpen, welke de aandacht boeiden, en het intrekken van het voorgestelde omtrent de conflicten maakte zulk eenen diepen, ofschoon onderscheidenen, indruk op de gemoederen, dat aan de advocaten niet kon worden gedacht.

Maar nu, nu dat alles heeft uitgewerkt, nu er twee jaren sedert dat tijdstip verloopen zijn, gedurende welke er ruime gelegenheid was, om over dat punt na te denken, nu deze wet aan de toets van onafhankelijke, weldenkende en welwillende mannen, ja — wat in dit geval nog meer zegt — van advocaten onderworpen, zelfs door dezen vrijwillig, en uit eigen verkiezing ter toetse genomen is; — nu meenden wij te mogen verwachten, dat dit punt de wikkende aandacht en het scherpziend oog van deze vier verdienstelijke mannen, ten minste van eenige hunner, niet zoude zijn ontgaan, en het hun onmogelijk zoude zijn geweest, dit artikel, zoo als het in de wet was aangenomen, in hun voorstel letterlijk over te schrijven, en dus de ongelukkige advocaten onder den straks genoemden atlas van allerlei tuig van minder belang te laten zuchten.

Maar het tegendeel van dien is gebeurd. Deswege verdienen deze voorstellers onze bewondering en onzen lof; want er zijn onder hen verscheiden advocaten, en alzoo is hierin het ondubbelzinnigste bewijs gelegen, dat zij, en vooral de advocaten onder hen, bij het doen van dezen stap, alleen door de zuiverst mogelijke vaderlandsliefde en belangstelling in het welzijn van het algemeen, zonder het geringste inmengsel van eigenbelang, bestuurd zijn geworden; en dat zij, bij het ontwerpen en voordragen van dit voorstel, alleen hebben gestreefd, om hunne lastgevers te dienen, maar er zelfs niet aan hebben gedacht, om bij diezelfde gelegenheid ook voor zich zelven en hunne vrienden te zorgen. Elk lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van welke dit met zoo veel regt als van deze heeren kan worden gezegd, verdient de bewondering, den lof, zelfs den dank van het volk.

Maar het betrof hier niet slechts hun eigenbelang; het betrof de onschendbaarheid der onafhankelijkheid van de orde der advocaten, een der heiligste regten van het volk. De handhaving daarvan zoude slechts bij gevolg en voor een klein gedeelte voordeelig zijn aan deze heeren; maar het herstellen van het beginsel zoude zijn de herschepping van een vernietigd regt der advocaten, en de uitwerking daarvan moest gezegende vruchten te weeg brengen voor het geheele volk: — om deze redenen kan het aan deze heeren niet wel worden vergeven, dat zij dit gewigtige punt hebben voorbij gezien, en verdienen zij deswege onze berisping.

Uit dien hoofde veroorloven wij ons, terwijl het nog tijd is, de aandacht van het algemeen, van deze geëerde heeren voorstellers en van al de overige leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal op dit hoogst gewigtige punt te vestigen.

Blijven de advocaten onder al het opgenoemde in het 18de art. van dit voorstel verschoven; dan zal het bloot van de goedgunstigheid van eenen minister — van eenen heer VAN MAANEN — afhangen, bij een reglement te bepalen, hoe veel of hoe weinig vrijheid de advocaten in het verdedigen der belangen, aan hunne bescherming toevertrouwd, zullen genieten, en welke straffen zij zullen beloopen, indien zij deze verdediging met ijver, met moed, en zonder aanzien des persoons ten uitvoer brengen? Wat zullen de advocaten dan niet te wachten, wat dan niet te vreezen hebben, in eenen tijd, waarin de conflicten nog aan de orde van den dag zijn, en de regtsgedingen, wegens gekwetste ministeriele majesteit, zeer talrijk zijn geworden? Zelfs een minister is opgetreden, om zich onverantwoordelijk te verklaren, terwijl zijne ambtgenoot het tegenstelde gevoelen met de daad belijdt, en onze geëerbiedigde Koning, deze laatste daad uitdrukkelijk goedkeurende, Hoogstdeszelfs eerstgenoemden minister gelogenstraft heeft, doch deze nog altijd uit denzelfden hoogen toon blijft spreken.

Het mag noodeloos worden geacht, over de waardigheid van de orde der advocaten, over derzelver uitstekend nut voor den staat en over de volstrekte noodzakelijkheid van derzelver vrijheid en onafhankelijkheid alhier uit te wijden, vermits deze algemeen erkend zijn, en daarover onderscheidene uitmuntende verhandelingen gelezen kunnen worden. (Men zie onder anderen LOISEL *Dialogue des avocats;* CAMUS *lettres sur la profession d'avocat;* MERLIN *repertoire v. avocat* en de bekende prijsverhandelingen van de heeren FRETS en HOLTIUS.) Hoe zal het nu met de onkreukbaarheid van dat alles worden overeengebragt, dat hetzelve geheel aan de goedgunstigheid van meerdere of mindere staatsdienaren worde overgelaten, in plaats van onder de bescherming der wet

te worden geplaatst? Met welke gerustheid zullen de pleitbezorgers hunne moeijelijke, en in de uitvoering dikwerf onaangename taak kunnen volvoeren, door onverschrokken elken onregtmatigen onderdrukker met gepaste middelen te bestrijden, door wettelijk gezag te doen beteugelen, wanneer hunne vrijheid, hun tijdelijk welvaren, het geluk van hun leven van eene enkele luim hunner tegenpartij afhangt; en zij gevaar loopen van in de reglementaire bepalingen, welke deze tegenpartij liet vaststellen, de straf te zullen vinden voor hunne behaalde overwinning? En wat zal er van de burgerlijke vrijheid en de wettige eigendommen der ingezetenen worden, wanneer zij, door eenige meerdere of mindere administratieve autoriteiten verongelijkt of benadeeld zijnde, geene pleitbezorgers zullen kunnen vinden, die zich voor hen in de bresse zullen willen stellen, om hun regt te doen wedervaren.

In eene absolute monarchie kan het misschien wenschelijk schijnen, dat geen der onderdanen zijne stem verheffe tegen de daden van den minsten der bestuurders, maar alleen zich eerbiedig buigen voor den werkelijken of voorgewenden wil des alleenheerschers: maar in een constitutioneel koningrijk, waarin de vrijheid en de eigendommen der ingezetenen onschendbaar zijn, de regten en de verpligtingen van de bestuurders zoo wel als van hen, die bestuurd worden, met juistheid afgebakend zijn; niemand derzelve deze grensscheidingen mag overschrijden noch schenden, en allen regt hebben om over de gemaakte inbreuken te klagen, en zich deswege regt te doen verschaffen: onder zoodanig gezegend regeringstelsel is het volstrekt noodzakelijk, dat ieder voor zijn vermeend regt met gepaste bescheidenheid vrij uit kan spreken; en daartoe is het onmisbaar, dat de onafhankelijkheid en de regten der advocaten bij eene wet gewaarborgd worden.

Daarop heeft de natie regtmatige aanspraak; dat mogen de advocaten met reden verlangen. En om dat voorregt voor beiden, zoo mogelijk, te gewinnen, namen wij de pen op, welke wij thans nederleggen met de dringende bede aan onze vertegenwoordigers in de Tweede Kamer der Staten Generaal, vooral ook aan de heeren voorstellers van het meergenoemde ontwerp van wet, dat zij van de aanwezige gelegenheid gebruik gelieven te maken, om ons het genot van dat voorregt te doen smaken.

(*Medegedeeld.*)

Met een woord gewaagde slechts een enkel dagblad van het afsterven onzes grootsten tooneelspelers ANDRIES SNOEK, in het laatst van de maand December des vorigen jaars. Algemeen erkend en toegejuicht waren toch, eene lange reeks van jaren, de zonderlinge talenten van den bekwamen kunstenaar. In gevoel en uitdrukking, in houding en stand, in stem en gebaarden, scheen hij enkel voor het tooneel geboren, en wedijverde hij niet ongelukkig met TALMA, terwijl geen onder zijne tijdgenooten hem schijnt overtroffen of slechts evenaard te hebben. Aan de opleiding en het voorbeeld van anderen had hij weinig, aan zich zelven en zijnen grootschen aanleg bijkans alles te danken. Zoo was het dan ook geenszins, van den beginne af aan, zijne bestemming, wat zich spoedig als zijne naaste roeping in hem openbaarde. Den 14[den] November 1766 van ouders uit den fatsoenlijken burgerstand te *Rotterdam* geboren, betoonde hij al vroeg, eene sterke neiging tot het zeewezen, te minder vreemd, daar zijn vader, meer dan 30 jaren lang, als kapitein ter koopvaardij gevaren had. Dan vader en moeder, beide, de roomsch-katholijke godsdienst ernstig toegedaan, hadden hem gaarne tot den geestelijken stand geschikt. Zelf nogtans verkoos hij, tot jaren van onderscheid gekomen, den wijnhandel, waartoe hij dan ook, in zijne jeugd, als leerling werd opgeleid. In dit levensperk betrad hij evenwel reeds mede het tooneel; maar enkel in eene zoogenaamde liefhebberij-comedie. Daar nogtans ontwikkelde zich, met zijnen geheelen aanleg, spoedig zijne zucht tot hoogere en gestadige beoefening. Uit de vroegere liefhebbers vormde hij alzoo weldra eene eigene stichting, onder den naam van: het *Rotterdamsch tooneel-gezelschap*, met zijnen naam aan het hoofd, eerlang niet zonder roem bekend. Tijdsomstandigheden bragten dit gezelschap uiteen. Dien ten gevolge verbond SNOEK zich in het jaar 1795 aan den Amsterdamschen schouwburg, en betrad hij, spoedig enkel in de eerste rollen, een tijdvak van 34 jaren, dit eerste Nederlandsche tooneel, met onafgebroken roem en luister.

Op het laatst ontdeed hij zich wel, allengs, van zijne jeugdige rollen. Maar tot op het einde vond men in hem den kunstenaar, dien men steeds in hem bewonderde. Verpoozing zocht en genoot hij alleen op zijn lief *Bagatelle*, en bekoorend buitengoed, in het gezonde *Schalkwijk*, door hem met zoo veel smaak aangelegd, waar zijne weduwe zijn verlies beweent, en in welks omtrek de goede landlieden nog, om strijd, van zijne gulheid en minzaamheid gewagen.

Aan de Redactie!

Was het mij een wezenlijk genoegen mijne mededeeling over het concert van den heer VAN BREE, in uwe Courant van den 12[den] Maart geplaatst te zien, niet minder aangenaam zal het mij zijn, de onderstaande in uw eerst volgend nommer te lezen.

De benefiet-concerten van mejufvr. VAN BRUSSEL en den heer C. KLEINE, op den 11[den] en 12[den] gegeven, leverden voor het toonkunst minnend publiek mede het streelendst genoegen op. Het eerste gaf wederom de gunstigste gelegenheid om de bijzondere bedrevenheid onzer pianiste VAN BRUSSEL in de behandeling van het piano-forte herhaalde malen te bewonderen en toe te juichen. De hoogst moeijelijke composition van MOSCHELES en HERZ werden door haar weder met eene juistheid en gemakkelijkheid voorgedragen, die niets te wenschen overlieten. De heer LUBECK, eerste leermeester aan de koninklijke muzijk-school te *'s Hage*, verrukte zijne toehoorders door zijn uitmuntend gecomponeerd en uitgevoerd viool-concert, terwijl de heer CHRISTIANI de, overeenkomstig den aard der Romance uit JOSEPH, door VOGT gecomponeerde variaties smaakten kunstvol uitvoerde. Jammer, dat de heer NOURRIT, wiens belangelooze pogingen, om onze obligatisten op hunne concerten, zoo veel in hem is, te adsisteren, allen lof verdienen, door eene plotselinge ongesteldheid, zijne partij in het Duet uit de *Vestale* niet zoodanig heeft kunnen uitvoeren als hij zelf wenschte. Op het tweede concert en wel het *vijf en twintig jarige* en *laatste* van den heer C. KLEINE, werden wij ontegenzeggelijk overtuigd, dat er, ter doelmatige uitvoering eener meesterlijke concertante, niet slechts eene hooge mate van kunstbeschaving maar ook eene onvermijdelijke overeenkomst van gevoel en smaak tusschen kunstenaars moet plaats hebben. De heeren KLEINE en CHRISTIANI deden ons, bij de uitvoering van het concertant van IWAN MULLER voor twee klarinetten, aan ons gehoor op, als twee broeders, wier gedachten, smaak en gevoel in harmonische zamenstemming zijn, en die wederzijds hunne pogingen aanwenden om elkanders roem te bevorderen. Onuitsprekelijk keurig was beider spel, en de herhaalde ondubbelzinnige toejuiching van stadgenooten en vreemden staafde de ontegenzeggelijke waarheid, dat de ware kunstenaar eenen beslissenden invloed heeft op het gemoed van elken landaard. De heer POTDEVIN vergastte ons bij herhaling op zijn voorbeeldig talent, door de uitvoering van een *concertino* voor den hoorn van FUCHS, en de jonge violist FISCHER, leerling van onzen grooten H. KLEINE, gaf de uitstekendste proeven zijner gemaakte vorderingen en delicate behandeling van zijn instrument, in de allegro van MAURER en de fantasie van den door zoo weinigen regt begrepen wordenden LAFONT.

Amsterdam, den 14[den] Maart. B.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 25[sten] Maart 1288 werd *Medemblik* door FLORIS V tot eene stad verhoogd.

Den 25[sten] dito 1675 werd A. VAN WICQUEFORT, om het houden van verbodene correspondentie, gevat en vervolgens tot eene eeuwige gevangenis veroordeeld; doch vond eerland middel, om, met behulp van de dienstmaagd des cipiers, te ontsnappen.

Den 25[sten] dito 1734 had de huwelijks-voltrekking tusschen WILLEM IV met prinses ANNA van *Engeland* te *Londen* in de kapel van *St. James* plaats. Zijnde de Prins toen met het regt van inboorling beschonken en zijner doorluchtigheid te *Oxford* de waardigheid van Doctor in de regten opgedragen.

Den 26[sten] dito 752 werd STEPHANUS II tot 92[sten] paus verkozen.

Den 26[sten] dito 1216 overleed O. VAN GELDER, 33[ste] bisschop van *Utrecht*.

Den 26[sten] dito 1559 namen de religie-twisten in *Engeland* eenen aanvang.

ARNHEM, den 26[sten] Maart.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 25 Maart 1 El 8 Palm 0 Duim; gewassen 0 D., gevallen 5 D

Den 26 dito 1 El 7 Palm 0 Duim; gewassen 0 D., gevallen 10 D

Het heeft den Almagtigen behaagd, onzen dierbaren Vader en Behuwd-Vader, den heer *PHILIP LEVY HAAS*, van *Arnhem*, te *Middelburg*, 's morgens, den 15[den] dezer, in den ouderdom van ruim 76 jaren, tot zich te nemen. Wij geven hiervan kennis aan Familie en Bekenden, zoo binnen als buiten deze stad, verzoekende van rouwbeklag verschoond te blijven.

ARNHEM, den 24[sten] Maart 1829.

Namens allen, L. P. HAAS,

Volgens begeerte des Overledenen zullen geene uiterlijke Teekenen van rouw mogen worden gedragen.

NOTIFICATIE.

DE GOUVERNEUR der PROVINCIE *GELDERLAND*,

Brengt, bij deze, ter kennis van de ingezetenen dezer Provincie, dat door Zijne Excellentie den Heere Opperjagermeester van Zijne Majesteit, Opperhoutvester voor de Noordelijke Provincien, met overleg van Hun Ed. Groot Achtb. de Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, is bepaald, dat de visscherij (uitgezonderd in gedeelten van rivieren en wateren, welke tevens langs een vreemd grondgebied stroomen, en waar de visscherij niet gesloten wordt) in Gelderland, te rekenen vier en twintig uren na de afkondiging dezer, zal gesloten zijn tot en met den 10[den] Mei aanstaande; terwijl nogtans toegelaten blijft het visschen op Zalm, Elft, Aal, Paling, Bot, Haring, Spiering, Prikken of Grunter, en het vangen van Vroonvisch, waaronder verstaan worden Voorn, Blij, Honting, Springers, Meeuwen, Winden en Sneepen, alles in de buitenrivieren; alsmede het leggen van gevlochtene Aalkorven; zijnde wijders door gemelden Opperhoutvester, gelet hebbende op art. 12 der wet van 11 Julij 1814, N°. 29, toegestaan, dat de vóór den 20[sten] dezer gevangene visch tot den 3[den] April aanstaande door de visschers en vischverkoopers zal mogen worden vervoerd en verkocht.

Wordende de ingezetenen mitsdien aangemaand, om zich naar de voor-

schreven bepalingen stiptelijk te gedragen, bij poene van anderzins te te zullen verbeuren de boete, bij art. 48 der hiervoren aangehaalde wet bepaald; wordende de plaatselijke en andere bevoegde autoriteiten uitgenoodigd, om voor de strikte nakoming hiervan te letten.

En zal deze in het provinciale blad en de Arnhemsche Courant geïnsereerd en aan de plaatselijke Besturen gezonden worden, ten fine van publicatie en affixie.

Arnhem, den 20sten Maart 1829.

De Gouverneur voornoemd,
VAN HEECKEREN VAN KELL.

---

† † § Het GEMEENE-BESTUUR van *HENGELO* is voornemens, onder nadere approbatie van Hun Ed. Groot Achtbare, de Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie *Gelderland*, op Maandag den 29sten Maart eerstkomende ter Secretarie van den Burgemeester over te gaan tot de Publieke Verpachting van de recognitie tot het heffen van STAAN GELD, voor het gebruik van Plaatsen op de Openbare Markten; waarvan de Conditien op de Plaatselijke Secretarie van heden ter lezing zullen liggen.

Het Gemeente-Bestuur voornoemd,
VAN WESTERHOLT,
Burgemeester.

AANBESTEDING.

De HOOFD-ADMINISTRATIE van het 1ste Bataillon Veld-Artillerie, te *Nijmegen* in garnizoen, zal, ingevolge daartoe bekomene magtiging, op Woensdag den 1sten April aanstaande, onder nader approbatie van Z. K. H. den Commissaris-Generaal van Oorlog, openlijk aanbesteden, de levering van VIER REMONTERYD- en TWEE dito TREKPAARDEN voor gemeld korps.

De voorwaarden, waarop deze aanbesteding geschieden zal, zullen van stonden aan ter lezing liggen ten Kantore van den Kapitein-kwartiermeester van genoemd Bataillon, alwaar ook de geslotene bus, tot den ontvangst der inschrijvings-biljetten (die op gezegeld papier geschreven en gecachetteerd moeten zijn) aldaar voorhanden, op boven vermelden dag des middags ten een ure geopend zal worden.

---

† † † Mr. *J. NYHOFF*, Notaris te *Arnhem*, *qq.*, zal op den 23sten Maart en 6 April 1829, telkens des avonds ten 6 ure, in *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, publiek doen inzetten en verkoopen: Een allerbest stuk BOUWLAND, besloten in deszelfs, thans houwbare Elsenheg en Willigen, zijnde dit LAND gedeeltelijk met jonge VRUCHTBOOMEN beplant, gelegen onder *Elden*, groot ongeveer *drie* Bunders en *veertig* Roeden met omtrent *vijf en tachtig* Roeden ONLAND, waarin de *Blokdijk* ligt; belend oost de Hooggeb. GRAVINNE VAN WASSENAER VAN TWICKEL, west de Wed. TEUNISSEN, zuid den gemeenen weg, noord JAN RUTTE, gebouwd door JAN JOLING, kunnende dadelijk worden aanvaard. De aanwijzing zal geschieden door gezegden JAN JOLING, terwijl nadere informatien te bekomen zijn bij gezegde Notaris.

---

† † † Mr. *J. NYHOFF*, Notaris te *Arnhem*, *qq.*, zal op den 23sten Maart en 6den April 1829, telkens 's avonds ten 6 ure, in *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, publiek doen inzetten en verkoopen: Een hecht en sterk zeer fer nering staande HUIS en ERVE, staande en gelegen binnen *Arnhem*, in de Vijzelstraat, op het hoek van de Bakkerstraat, waarin vroeger met veel succes de Suiker- en Banket-Bakkerij is uitgeoefend en waartoe de Ovens alnog in hetzelve voorhanden zijn, kunnende met 1o. Mei aanstaande worden aanvaard. Om nadere informatien adressere men zich bij gezegden Notaris.

---

† † † De Notaris Mr. *VAN HUGENPOTH*, te *Arnhem*, zal op Donderdag den 2den April 1829, 's voormiddags ten 10 ure, ten huize van de Weduwe *HENDRIK KERSTEN*, op de Markt te *Zevenaar*, publiek en Erfmiswijze verkoopen: Allerhande HUISRAAD, bestaande in KISTEN, KASTEN, STOELEN, TAFELS, SPIEGELS, SCHILDERYEN, BEDDEN met hun Toebehooren, een WAN- en ROSMOLEN, eene aanzienlijke partij EIKEN PLANKEN en BALKEN, alsmede een mooije kwantiteit AARDAPPELEN en hetgeen verder ten dage des Verkoops ten voorschijn zal worden gebragt.

De Goederen zullen daags voor den verkoop van 's voormiddags 9 tot 3 uur voor een ieder ter bezigtiging liggen.

---

† † § Wordt bij deze bekend gemaakt, dat de OPENBARE AANBESTEDING van het LEGGEN en MAKEN eener ZOMERKADE, aan den *Westervoortschen dijk*, welke, volgens gedane bekendmakingen op Zaturdag den 28sten Maart 1829, op de *Kleefsche waard*, ten huize van de Weduwe *CREMER* zoude geschieden, op dien tijd NIET zal plaats hebben, zullende de dag van die Aanbesteding nader worden bekend gemaakt.

---

† † † Een fatsoenlijk JONGELING van de Gereformeerde Godsdienst, oud twintig jaar, een goede hand schrijvende, de Fransche Taal en een weinig Engelsch verstaande, goed kunnende Rekenen, zag zich gaarne, ten Platten Lande, in de Provincie *Gelderland*, op een Kantoor geplaatst bij een Notaris, liefst die tevens Burgemeester is, om aldaar, benevens Kost en Inwoning, de noodige instructie in het Notariele en Administrative vak te bekomen. Iemand hiertoe inclinerende adressere zich, met opgave der Conditien en Prijs, onder de letter M., bij den Boekhandelaar *L. HERDINGH*, *Lz.*, te *Leijden*.

---

† § † Te *Vorden*, ten huize van *THEODORUS MEIJER*, zal op Woensdag den 8sten April 1829, bij inzate geveild, en op Woensdag den 22sten April, naar genoegen geldende, finaal verkocht worden:

Het BUITENGOED *de Hakkerij*, gelegen onder *Vorden*, een uur gaans van de Stad *Zutphen*, aan den Straatweg van *Zutphen* over *Vorden*.

Bestaande in een HEERENHUIS, eene annexe BOEREN WONING, eene PAARDENSTAL met eene KEUKEN, een SCHUUR, HOF-, BOUW- en WEIDELAND, een BOSCH met OPGAANDE BOOMEN en WANDELINGEN, een AKKERMAALSBOSCH, benevens een KAMP en WEIDE, *het Hondegoor*.

De Veilingen zullen geschieden in perceelen en in massa; ook de Opgaande Boomen zullen afzonderlijk voorgebragt worden, zoo als bij de Verkoopsvoorwaarden zal opgegeven worden, die eenige dagen voor de eerste veiling, ten Kantore van den Notaris *GALLÉE*, te *Vorden*, gezien kunnen worden.

---

† † † Den vijftienden April achttien honderd negen en twintig zal te *Lochem*, in het Kwartier *Zutphen*, aanvankelijk geveild en op den twee en twintigsten April daaraanvolgende, finaal verkocht worden, telken reize des morgens om elf uren, ten huize van de Weduwe *OUDENAMPSEN* aldaar:

Het bij uitstek aangenaam BUITENVERBLYF, *de Pol* genaamd, gelegen onmiddelijk voor eene der poorten van gemelde stad, bevattende een zeer logeabel WOONHUIS en daaraan staande SCHUUR, voorts eenen grooten TUIN met allerbeste VRUCHTBOOMEN en eene daaraan grenzende ruime WEIDE, met eene vrolijke Wandeling daar langs. — Een en ander, vrij van overstroming, is groot drie Bunders, van alle zijden behalven eenen opweg, omgeven van de vischrijke rivier *de Berkel*, levert de schoonste Gezigten over Koorn- en Weidelanden, benevens op de Lochemsche bergen; en kan dadelijk na de gunning aanvaard worden. Informatie, mits met vrachtvrije brieven, bij Mr. *E. F. F. SPYKER*, Notaris te *Lochem*.

---

† † § Op Woensdag den 1sten April 1829, des voormiddags ten tien ure, zal men, ten huize van de Heer *H. VAN RYSEWYK*, in de Bakkerstraat te *Arnhem*, publiek, voor contant geld, verkoopen: eene aanzienlijke partij ELLEWAREN, voorts allerhande HUISRAAD. De Goederen zijn daags te voren, van des morgens tien tot des namiddags drie uren voor een ieder te zien.

---

§ § § Er wordt UIT DE HAND TE KOOP aangeboden een OS, oud vier en een half jaar, zwaar ongeveer 800 Nederlandsche Ponden. Te bevragen bij *D. H. VAN NECK*, in het Gasthuis te *Doesborgh*.

---

† † † BELANGRYK BERIGT.

De ESCHDOORNEN, of ESSCHENBLAD (*Acer Negunda*), welker spoedige wasdom en deugdzaamheid ten vollen bewezen zijn, zoo door SLAGHOUT als OPGAANDE BOOMEN, zijn thans tegen *f* 1.25 de 100 stuks, mits 1000 te gelijk nemende, franko *Utrecht* (per 100 slechts of grooter soort tot hoogere prijzen), te bekomen bij *H. BERAIL*, op den Huize *Ruwenberg*, te *St. Michiels-Gestel*, Provincie *Noord-Braband*.

---

§ § § In het beste gedeelte der Stad *Arnhem* zijn met primo Mei voor een heer twee ruime GEMEUBILEERDE KAMERS TE HUUR; te bevragen bij den Boekverkooper *J. Az. DOYER*.

---

§ § § De Ondergeteekende, als Kleermakersbaas uit *Maastricht* zijnde aangekomen, rekommandeert zich bij de Heeren Officieren, alsmede Burger Heeren, die mij de gunst willen aanbieden, en maakt de EERSTE MODE van *PARYS* die er maar te zien zijn, en is gelogeerd bij de Heer *G. J. MESSINK*, op den Kleinen Oord, wijk A No. 175.

Arnhem, den 24sten Maart 1829.

C. BREMINKAMP.

---

† † † *J. en L. CARAMELLI en COMP.*, van *Utrecht*, hebben de eer het publiek te verwittigen, dat zij bij den Kastelein *ROBERT*, in de *Brabandsche Kroon*, op de Groote Markt, te *Arnhem*, zijn uitgepakt met een schoon assortiment PLATEN, LITOGRAPHIES, TEEKENINGEN, en alles wat tot de Teekenkunst behoort. Nemen tevens commissien aan op allerhande soorten van SPIEGELS.

---

† † † De Heer *DENNEBEQ Senior*, heeft de eer het geëerde Publiek dezer Stad te berigten, dat hij alhier is aangekomen met zijn groot en geheel nieuw vervaardigd KUNST-TOONEEL (SPECTACLE FEERIE) en gedurende de Vrijmarkt iederen avond verschillende Vertooningen zal geven. De keuze der stukken, de schitterende Kleuren der Decoratien en kunstmatige beweging der Beelden, en de snelheid der Gedaante-Verwisselingen, zullen aan het oog der kunstkenners niets te verlangen overlaten, ingerigt ingevolge de groote opera van *Parys*. Onder anderen zal vertoond worden: beweegbare PANORAMAS, hetwelk nog nimmer is te zien geweest. De Vertooningen zullen dagelijks plaats hebben in de Groote Tent aan de St. Janspoort. — De Eigenaar zal alles inspannen om de goedkeuring van het Publiek te verdienen.

Op aanstaanden Vrijdag den 27sten dezer zal de eerste voorstelling worden gegeven.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.